

Nynäshamns
kommun

Planeringsstrategi för Nynäshamns kommun 2024

Antagen av kommunfullmäktige 25 april 2024

Planeringsstrategi för Nynäshamns kommun 2024

Antagen av kommunfullmäktige 25 april 2024, laga kraft dag månad 2024

Diarienummer: KS/2021/0284/219

Innehåll

1.	Inledning	3
2.	Översiktsplanering i Nynäshamns kommun.....	4
2.1	Gällande översiktsplan.....	4
2.2	Pågående översiktsplanearbete	4
3.	Ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplaneringen	5
3.1	Lagändringar	5
3.2	Nya nationella och regionala mål, planer och program	5
3.3	Kommunala styrdokument	6
3.4	Samhällsutvecklingen	7
4.	Översiktsplanens aktualitet	9

Planeringsstrategi för Nynäshamns kommun 2024

Antagen av kommunfullmäktige 25 april 2024, laga kraft dag månad 2024

Diarienummer: KS/2021/0284/219

1. Inledning

Kommunfullmäktige ska enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen (PBL) anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar avseende planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och bedöma planens aktualitet. Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Kravet på att anta en planeringsstrategi gäller första gången efter 11 september 2024. Om kommunen antar en ny översiktsplan, som vinner laga kraft inom 24 månader efter ordinarie val, gäller inte kravet om planeringsstrategi.

I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige enligt plan- och bygglagen:

- ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet
- ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen
- bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i PBL 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

Som stöd i arbetet med planeringsstrategin har kommunen länsstyrelsens underlag till Nynäshamns kommuns planeringsstrategi (bilaga 1).

Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom angivet tidsintervall eller har antagit en ny översiktsplan som har vunnit laga kraft anses översiktsplanen i sin helhet vara inaktuell. Översiktsplanen, med dess fördjupningar och tematiska tillägg, upphör då att gälla, vilket får konsekvenser för efterföljande plan- och lovprövningar samt beslut.

2. Översiktsplanering i Nynäshamns kommun

2.1 Gällande översiktsplan

Nynäshamns översiktsplan antogs den 17 oktober 2012. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat den 10 oktober 2011. Översiktsplanen gäller tillsammans med följande fördjupningar och tillägg:

- Fördjupad översiktsplan för Nynäshamns stad, antagen 20 september 2017.
- Fördjupad översiktsplan för Ösmo, antagen i december 2006.
- Fördjupad översiktsplan för Torö, Oxnö och Svärdsö, antagen februari 1993.
- Tematiskt tillägg till översiktsplan: Kustplan för Nynäshamns och Haninges kommuner, antagen i maj 2002.
- Tematiskt tillägg till översiktsplan: Grönstrukturplan för Nynäshamns stad, antagen 2017.
- Tematiskt tillägg till översiktsplan: Yt- och grundvattenplan, antagen den 30 november 2019.

2.2 Pågående översiktsplanearbete

En revidering av Nynäshamns kommuns översiktsplan pågår. I inriktningsbeslutet från den 18 mars 2021 anges att utgångspunkten för revidering är gällande översiktsplan med uppdateringar och förändringar i delar och att anpassa planen utifrån politisk vilja och samtidigt göra den mer användbar i förvaltningarnas dagliga arbete. I beslutet redovisas också inriktningen för den framtida översiktsplanen i form av mål, strategier och riktlinjer. Ärendet godkändes till viss del, och återremitterades med inriktningen att arbeta in de politiska partiernas synpunkter.

Ärendet återkom till kommunstyrelsen den 16 juni 2021 och beslut fattades om inriktningen som skulle ligga till grund för framtagandet av en samrådshandling. De mål som angavs var: En stark tillväxtkommun, Goda livsmiljöer och En klimatsmart och ekosystemvänlig utveckling och de strategier som angavs var: En bärkraftig Ortsstruktur, Hållbara orter och Levande landsbygd. Utifrån målen och strategierna anges inriktningar för samhällsbyggandet för orterna, landsbygden och skärgården.

Kommunstyrelsen beslutade den 19 maj 2022 att godkänna samrådshandlingarna för översiktsplanen och att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra samråd. Förslaget till översiktsplan var på samråd under perioden 24 juni - 31 oktober 2022.

Under 2023 har arbete pågått med att sammanställa och bearbeta förslaget till översiktsplan utifrån inkomna synpunkter. Ambitionen är att kommunstyrelsen ska kunna besluta om granskning av förslaget till översiktsplan under våren 2024 och att ett antagande av planen ska kunna ske i kommunfullmäktige i slutet av 2024.

3. Ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplaneringen

Sedan översiktsplanen antogs 2012 har förutsättningarna som låg till grund för Nynäshamns fortsatta utveckling förändrats. Utvecklingen i omvärlden och i Nynäshamn har förändrat förutsättningarna på ett antal sätt. Nya lagar, nationella och regionala mål, planer och program samt ett antal kommunala styrdokument har också tillkommit. Här följer en sammanfattning av några viktiga förändringar av betydelse för översiktsplaneringen.

3.1 Lagändringar

Ett flertal förändringar har gjorts i lagstiftningen som berör översiktsplaneringen. Under 2018 infördes i plan- och bygglagen (PBL) krav på att översiktsplanen ska redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra. Under 2018 ändrades även miljöbalken och påverkar miljöbedömningen av översiktsplanen vid framtagandet.

Under 2020 infördes ett antal förändringar i PBL i syfte att stärka en kontinuerlig, framåtsyftande och aktuell översiktsplanering. Ändringarna innebär bland annat krav på att grunddragen i översiktsplanen ska redovisas på en karta för hela kommunen och att planens väsentliga konsekvenser ska redovisas i översiktsplanen. Planeringsstrategin infördes för att ersätta aktualitetsprövningen av översiktsplanen. Under 2020 blev även FN:s barnkonvention lag och lagen tydliggör att barnperspektivet alltid ska beaktas inom samhällsbygget.

Under 2022 ändrades lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar. I ett tillägg framgår att kommuner ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden och anta riktlinjer för bostadsförsörjning under varje mandatperiod. Under 2022 tillkom också skärpta miljökvalitetsnormer (MKN) avseende vattenkvalitet. Även riktlinjerna för buller har skärpts.

Under 2023 beslutades om en förändring i plan- och byggförordningen, som innebär att översiktsplanen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Förändringen gäller alla översiktsplaner som påbörjas efter den 31 december 2026. Föreskrifter tas fram av Boverket.

Även lagen om allmänna vattentjänster ändrades 2023. Numera ställs krav på att kommunerna ska ha en kommunal vattentjänstplan som innehåller långsiktig plan för allmänt vatten och avlopp (VA) samt hur den allmänna VA-anläggningen ska skyddas vid skyfall.

Under 2023 gjordes även ändringar i avfallsförordningen om förpackningsavfall. Förordningen preciserar kommunens ansvar för förpackningsavfall från bland annat hushåll.

3.2 Nya nationella och regionala mål, planer och program

Ett antal nya nationella mål och strategier har också tillkommit. Agenda 2030 inkluderar 17 globala mål och 169 delmål för hållbar utveckling samt ett handlingsprogram. Miljömålen är den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, och i Stockholms län har sex av de 16 nationella miljökvalitetsmålen valts ut för prioriterade insatser i länet. Det finns också nationella mål inom bland annat områdena kulturmiljö, transporter, arkitektur-, form och design, friluftsliv, jämställdhetspolitik och funktionshinderpolitik.

De nationella målen har också ibland följts med strategier, planer, riktlinjer och vägledningar. Nationell plan för transportsystemet redovisar åtgärder inom väg, järnväg, sjöfart och luftfart för att skapa ett modernt och hållbart transportsystem. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för bättre vatten 2022–2027 ger stöd för att olika aktörer ska kunna bidra till att miljökvalitetsnormerna kan

Planeringsstrategi för Nynäshamns kommun 2024

Antagen av kommunfullmäktige 25 april 2024, laga kraft dag månad 2024

Diarienummer: KS/2021/0284/219

följas. Havsplanen för Östersjön är också viktig för framför allt kommunerna Nynäshamn, Haninge, Värmdö och Norrtälje.

Förändringar har också skett avseende olika riksintressen. En översyn av riksintressen för kulturmiljövården har gjorts och för Nynäshamns del har Hammersta (Ösmo socken) strukits som riksintresse. En översyn har också gjorts av riksintressena för friluftslivet i Stockholms län och beslut har fattats om ett nytt område för Stockholms skärgård; yttre delen, som delvis berör Nynäshamn.

Sedan senaste revideringen av översiktsplanen har också Energimyndigheten uppdaterat områdena för riksintresse för vindbruk, vilket berör fyra kommuner i Stockholms län och däribland Nynäshamn. Trafikverket har även gjort en översyn av riksintressena för trafikslagets anläggningar och för Nynäshamns del beslutat att lägga till Norviks hamn med anslutande väg 73 och Nynäsbanan som riksintresse för kommunikation.

Länsstyrelsen genomförde en översyn av det utvidgade strandskyddet (från 100 meter till 300 meter) 2014. Syftet var att klargöra de utvidgade strandskyddsområdena och att få en bättre anpassning till strandskyddets syften. För Nynäshamns kommun infördes endast marginella ändringar mot tidigare strandskyddsområden.

En ny regional utvecklingsplan för Stockholms län (RUF5 2050) antogs av Stockholms läns landsting 2018 som gäller t o m 2026. Arbete pågår med att revidera och uppdatera den regionala utvecklingsplanen och planen kommer under våren 2024 att bli föremål för samråd. Därutöver kan, för den regionala nivån med betydelse för den översiktliga planeringen, även nämnas följande regionala strategier och planer:

- Landsbygds- och skärgårdsstrategi för Stockholmsregionen (2018)
- Klimatfärdplan 2050 för Stockholmsregionen (2019)
- Godsstrategi för Stockholmsregionen (2019)
- Regional cykelplan för Stockholms län (2020)
- Länsplan för regional transportinfrastruktur Stockholms län 2022-2033 (2022)
- Kollektivtrafikplan 2050 (2022)
- Strategi för hantering av massor i Stockholms län (2023)

3.3 Kommunala styrdokument

Det årliga dokumentet Mål och budget utgör kommuns främsta styrdokument och innehåller en vision, övergripande mål, ett antal nämndmål för respektive nämnd, uppdrag och ekonomiska ramar. Visionen och de övergripande målen ger uttryck för en politisk viljeinriktning för kommunens framtida utveckling och nämndmålen pekar ut kommunfullmäktiges övergripande prioriteringar och strategiska ställningstaganden för respektive nämnd.

Nynäshamns vision är "Nynäshamns kommun – Här får hela livet plats". Visionen speglas i de övergripande målen som lyder på följande sätt:

1. Nynäshamns kommuns verksamheter håller god kvalitet och hushåller med kommunens resurser.
2. Nynäshamn är en attraktiv och trygg kommun för invånare, företagare och besökare.
3. Nynäshamn är en växande och ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun.

Som svar på ändringar i lagstiftning, nationella och regionala ambitioner, omvärldsförändringar, nya lokala sakförhållanden samt politiska viljeinriktningar har flera nya eller ändrade kommunala styrdokument tagits fram sedan översiktsplanen antogs. Ett antal fördjupade översiktsplaner, planprogram och liknande har också tagits fram för att stödja en utveckling enligt översiktsplanen.

Planeringsstrategi för Nynäshamns kommun 2024

Antagen av kommunfullmäktige 25 april 2024, laga kraft dag månad 2024

Diarienummer: KS/2021/0284/219

De styrdokument som i dagsläget kompletterar översiktsplanens styrning för det fysiska planeringsområdet är samhällsbyggnadsstrategi, markstrategi, trafik- och mobilitetsstrategi med bilagor, yt- och grundvattenplan, VA-plan, grönstrukturplan och hållbarhetsprogrammet. Därutöver finns ett antal riktlinjer såsom riktlinjer för bostadsförsörjning, riktlinjer för hållbart byggande och riktlinje för enskilt vatten och avlopp.

Kommunfullmäktige behöver ta ställning till översiktsplanen, riktlinjer för bostadsförsörjning och vattentjänstplan (tidigare VA-plan) varje mandatperiod. Dessa processer behöver samspela med planeringsstrategin som också tas fram varje mandatperiod.

3.4 Samhällsutvecklingen

Sedan den senaste revideringen av översiktsplanen har det säkerhetspolitiska läget förändrats avsevärt som en följd av kriget i Ukraina och Sveriges ansökan om medlemskap i försvarsalliansen NATO. Det förändrade omvärldsläget medför ett större fokus på säkerhetspolitiska och totalförsvarsrelaterade frågor på såväl nationell som kommunal nivå, vilket innebär att dessa frågor kommer att få ett större fokus även i kommunens översiktsplanering. Frågor som kan aktualiseras är nya statliga anspråk på mark och vatten kopplat till totalförsvaret, avvägningar kring placering av samhällsviktiga funktioner samt behov av ny och förbättrad infrastruktur.

Det förändrade omvärldsläget visar sig också i den ökade organiserade brottsligheten, som kommer i uttryck i bl a gängkriminalitet. Det medför ett ökat fokus på trygghetskapande och integrerande fysisk planering som behöver adresseras översiktsplanen.

Utöver det förändrade omvärldsläget påvisade Covid 19-pandemin behovet av ett starkt civilt försvar och beredskap för att kunna hantera kriser. I detta perspektiv spelar kommunerna en viktig roll eftersom de ansvarar för viktiga samhällsfunktioner såsom dricksvattenförsörjning. Likaså spelar utvecklingen av mark och vatten en roll, exempelvis genom behovet av brukningsbar jordbruksmark för att uppnå en högre grad av självförsörjning. Dessa frågor behöver hanteras i den reviderade översiktsplanen.

Sedan översiktsplanen togs fram har också fokuset på miljö- och klimatfrågor ökat. Kunskapen om hur människans påverkan bidrar till en ökad miljö- och klimatbelastning har vuxit och ställer att högre krav på kunskap inom områden såsom vatten, luftkvalitet, biologisk mångfald och föroreningar. Samtidigt har klimatförändringarna blivit allt tydligare med ökade temperaturer och skyfall som följd. Det blir allt viktigare för kommunen att arbeta med klimatomställnings- och klimatanpassningsfrågor för att säkerställa att bebyggelse, infrastruktur och tekniska försörjningssystem anpassas för att klara klimatförändringarna.

Som ett av svaren på miljö- och klimatfrågorna elektrifieras samhället nu i snabb takt. I detta sammanhang utgör elektrifieringen av fordonsflottan en viktig åtgärd för att minska klimatutsläppen från transporter i Sverige. Samtidigt finns kapacitetsbrister i elförsörjningen, som behöver undanröjas för att omställningstakten inte ska sakta ner. Kapacitetsbristerna i elförsörjningen kan också komma att påverka företagsetableringar och byggprojekt och därmed hindra kommunens utveckling. För att komma till rätta med bristerna pågår och planeras åtgärder i form av kraftöverföringssystem, förstärkning av incitamentssystem för effektivisering och effektutjämning samt lokal energiproduktion och -lagring. Frågor som kan komma adresseras i översiktsplanen är behov av att avsätta mark för att möjliggöra lokal elproduktion såsom solcellsparker.

Urbaniseringen fortsätter och fram till 2050 beräknas Stockholmsregionen växa med nästan 50 procent. När regionen växer blir bostadsförsörjningen en allt större utmaning och Region Stockholm räknar med att 600 000 bostäder behöver byggas till 2050. Bostadsmarknaden är konjunkturkänslig och konjunkturedgången, ränteuppgången och de höga byggkostnaderna har gjort att

Planeringsstrategi för Nynäshamns kommun 2024

Antagen av kommunfullmäktige 25 april 2024, laga kraft dag månad 2024

Diarienummer: KS/2021/0284/219

bostadsbyggandet har bromsats in. Ett permanent förändrat ränteläge kan komma att påverka villkoren för byggandet också på längre sikt. Det innefattar även investeringsvillkoren för kommunen. Konjunkturedgången kan även accentuera pågående anpassningar av kontorslokaler och strukturförändringar av detaljhandeln.

Den globalisering som pågått i flera decennier fortsätter även framöver. Med ny teknik och en allt mer sammanfogad världsekonomi blir avstånd kortare och utbytet av varor, kapital och arbetskraft mellan olika delar av världen växer. Det ökade globala utbytet märks också i kommunen. Som en stor nod för godstransporter har Nynäshamn en viktig roll i hela regionens försörjning. Denna roll har förstärkts sedan översiktsplanen antogs genom etableringen av Norviks hamn.

De digitala verktyg som möjliggör globaliseringen påverkar även vardagslivet. Många arbetsplatser erbjuder möjlighet till distansarbete, vilket kan bidra till att göra Nynäshamn mer attraktivt som boendekommun. Digitalisering och automatisering kommer att förändra näringslivet och ställa nya krav på arbetskraften. Digitaliseringen och den teknologiska utvecklingen ställer högre krav på översiktsplaneringen och det finns nu ett krav på att översiktsplaner som tas fram efter år 2027 ska vara digitala.

4. Översiktsplanens aktualitet

I planeringsstrategin ska kommunen bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i plan- och bygglagen §3, §4 andra stycket 1 och 2 samt §5. Förvaltningen kan konstatera att översiktsplanen, som antogs 2012, i stora delar är aktuell. Den redovisar grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen och hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras (PBL §3).

Av översiktsplanen ska också framgå hur kommunen avser att riksintressena ska tillgodoses och att gällande miljö kvalitetsnormer ska följas (PBL §4, andra stycket 1 och 2). Förvaltningen kan konstatera att de nya förutsättningar som gäller sedan översiktsplanen från 2012, exempelvis nya beslut om riksintressen och skärpta krav på miljö kvalitetsnormer, kommer att hanteras i den pågående revideringen av översiktsplanen.

Översiktsplanen ska även visa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder och hur hänsyn ska tas till relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. Därutöver ska planen redovisa områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen samt risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra (PBL §5 punkterna 1,2, 3 och 4).

Förvaltningen kan konstatera att nya förutsättningar såsom bostadsförsörjning, nya nationella och regionala mål, planer och program samt nya underlag om klimatrelaterade risker hanteras i den pågående revideringen av översiktsplanen. Beträffande utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (så kallade LIS-områden) finns inga sådana områden i Nynäshamns kommun.

Vidare ska översiktsplanen redovisa områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse och om planen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen. Förvaltningen anser att inriktningen i den kommande översiktsplanen ligger väl i linje med regionplanen för Stockholms län. Avvikelse från regionplanen kommer att motiveras och områden/verksamheter som angår flera kommuner eller är av regional betydelse kommer att redovisas.

I den pågående revideringen av Nynäshamns översiktsplan bedöms följande gällande aktualitet för de fördjupningar och tematiska tillägg som finns. En fördjupad översiktsplan för Nynäshamns stad antogs 2017. Den ska fortsatt ses som aktuell, med ändringarna att gågata i Nynäshamns stadskärna inte längre föreslås som trafikåtgärd, att det säkerställs att det finns tillräckligt många parkeringsplatser nära centrum samt att det säkerställs att området kring gästhamnsområdet rustas upp och att stråket mellan centrum och gästhamnen förtydligas. Den fördjupade översiktsplanen för Ösmo, som antogs 2006, ska även fortsatt ses som aktuell. Yt- och grundvattenplanen som antogs 2019 är ett fortsatt aktuellt tematiskt tillägg till översiktsplanen liksom Grönstrukturplan för Nynäshamns stad, antagen 2017. Den fördjupade översiktsplanen för Torö, Oxnö och Svärdsö, antagen februari 1993 är i delar aktuell men tänkt att ersättas av inriktningen för området landsbygd och skärgård i en revidering av översiktsplanen. Även Kustplan för Nynäshamns och Haninges kommuner, antagen i maj 2002 som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen är i delar aktuell men tänkt att upphöra att gälla i och med antagandet av en reviderad översiktsplan.

Sammanfattningsvis är förvaltningens bedömning att översiktsplanen i stora delar är fortsatt aktuell, men att förutsättningarna till viss del har förändrats i förhållande till kraven i plan- och bygglagen. Nya förutsättningar och behov av förtydliganden, avvägningar och prioriteringar kommer att tas om hand i den pågående revideringen av översiktsplanen.

Diarienummer

KS/2021/0284/219

Datum

2024-02-22

Upprättad av

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Granskad/beslutad av

Kommunfullmäktige XX XXX 2024, § , laga kraft DD MM 2024

Version

1

Postadress
149 81 Nynäshamn

Besöksadress
Stadshusplatsen 1
Nynäshamn

Telefon/Fax
kontaktcenter
08-520 680 00
08-520 140 08 fax

E-post/Webb
kontaktcenter@nynashamn.se
www.nynashamn.se

Bankgiro/Plusgiro
620-0216 Bankgiro
63 45-3 Plusgiro

Organisationsnummer
212000-0233